

for den Lovregel, under hvilken han staar saavel som enhver anden Borger i Landet? Jeg forstaar meget godt, at det kan være behageligt for den enkelte Præst, at Loven saaledes træder til og udtrykkelig giver ham den Frihed, som man nu i den senere Tid af en vis Humanitet har fundet sig i stillende at indbrømme ham, naar det ikke gik for vidt, eller naar Sagen ikke vakte for stor Opsigt; men jeg gjentager, Præsterne have ikke nogen Forbring at stille i den Retning, i alt Fald ikke saalænge, som de ikke ere blevene enige og ikke have forsøgt at gjøre gjældende overfor Statsmagten, at denne Forklaring er den eneste rigtige efter Folkekirkens Lære. Men selv, naar man ser Sagen fra et kirkeligt Synspunkt, fra Præsternes eget Standpunkt, saa vil jeg spørge: Er der dog ikke noget Anstødeligt i, at den ene af Folketirkens Præster viser de Vedkommende fra sig, sigende: Jeg vier Eder ikke, thi det stemmer ikke med Kirkens Lære, det strider imod Kristi Religion at vie Jer to Mennesker sammen, da den ene af Eder tidligere har været gift, uden at hans tidligere Ægtefælle er død, medens en anden af Folketirkens Præster siger: Jeg vil vie Eder, thi det strider ikke mod Kristi Religion eller imod Kirkens Lære? Efter min Mening vilde det ikke være mindre anstødeligt, om noget Saadant kunde finde Sted, og derfor er jeg enig med det ærede Medlem i, at det ikke bør lægges i den enkelte Præsts Haand alene at afgjøre, om han vil foretage Vielsen eller ikke, medens jeg derimod ikke er enig med ham i, at det Manglende skulde tilveiebringes derved, at han fik en Slags Autorisation af Biskoppen, eller af hvem det nu skulde være. Nei, den eneste Maade, hvorpaa man kan forhindre, at det bliver en vilkaarlig Sag fra den enkelte Præsts Side — hvilket er anstødeligt, enten man ser Sagen fra Statens eller fra Kirkens Synspunkt, — er den, at fastsætte en Bestemmelse derom. Altsaa, indtil Kirkens rette Repræsentant — og indtil videre har Kirken jo ingen andre Repræsentanter end den almindelige Statsmyndighed, men kan den faae en anden Repræsentation, stiller Sagen sig jo anderledes — udtaler sig derhen, at det er i Overensstemmelse med Kirken, at Fraskilte ikke kunne blive viede af en kirkelig Tjener, eller udtaler det Modsatte, vil der altid komme en personlig Vilkaarlighed ind i Afgjørelsen, som jeg ikke tror paa nogen Maade kan findes at være rigtig. Jeg behøver naturligvis ikke hertil at sige, at naar jeg taler om Vilkaarlighed, er det ikke i mindste Maade min Mening at undertjene de for hver enkelt Person maasse høist agtværdige Bevæggrunde, der kunne lede ham til at være i Overensstemmelse med sin fuldeste, bedste og inderste Overbevisning, naar han handler som han handler; men jeg paastaar, at paa dette Omraade kan ikke den Enkeltes Opfattelse af, hvad der er det Rette, være afgjørende. Det kan være afgjørende for

ham, men ikke ligeoverfor Samfundet, og det kan og bør heller ikke være det ligeoverfor de paagjældende Personer, hvis Retssikring bliver afhængig af en enkelt Præst. Jeg kommer herved til det andet Punkt. Jeg har set Sagen ligeoverfor Statsamfundet og ligeoverfor Kirken ogsaa. Men se vi Sagen ligeoverfor de Paagjældende, ja, saa har jeg allerede berørt, at det er en underlig Stilling, man sætter dem i, naar de med en Dom eller en kongelig Resolution i Haanden, som giver dem Ret til at indgaa Ægtefælle, skulle løbe fra den ene Præst til den anden, for at faae dette nye Ægtefælle indstiftet. Men, siger man, det vil jo falde bort netop efter Lovforslaget, thi ifølge det behøve de ikke at gjøre det; de kunne jo faae borgerlig Vielse, det er jo nu stillet dem som en frivillig Ting, om de ville have kirkelig Vielse. Reglen skal jo nu være, at de kunne faae borgerlig Vielse, og derved er der ingen Vanfærlighed. Jeg siger her for mit Vedkommende, at ved at ordne Sagen saaledes gjør man efter min Mening de Paagjældende en Uret, Dersom man faar indført borgerlig Vielse som noget Almindeligt, kan der selvfølgelig ikke indvendes Noget imod, at Folk blive borgerlig viede. Der er Ingen, som da vil finde, at der er noget mindre Tilfredsstillende ved at faae en borgerlig Vielse istedetfor en kirkelig Vielse, men saalænge borgerlig Vielse staar som Noget, der kun indbrømmes i enkelte Undtagelsestilfælde, naar det staar som Noget, der er afviede fra det sædvanlige, der vil drage Opmærksomheden paa sig, saa er jeg saeldstændig overbevist om, at saa er der Mange, paa hvem dette vil gjøre et meget uhyggeligt Indtryk, at de henvises til borgerlig Vielse istedetfor at kunne faae kirkelig Vielse. Og særlig gjælder det om de Personer, som her er Tale om, der jo, fordi en af dem har været fraskilt, maasse godt kan være i høi Grad truende. I ethvert Tilfælde, om man endog vil mene, at en fraskilt Mand eller Kvinde, som vil indgaa et nyt Ægtefælle, maasse ikke er saa dydig som ønskeligt, fordi han eller hun vil have dette Ægtefælle i Strid med den gamle Lære, saa kan maasse den anden Part i Ægtefællet erkjendes for at være i alle Henseender rettroende, for hvem det vil være meget haardt eller maasse faarende at blive henvist til borgerlig Vielse, der er indført som Noget, der kan være godt nok for visse Klasser af Mennesker, men som man ingenlunde anser for at være godt nok for Folk i Almindelighed. Man vil ikke indføre borgerlig Vielse i det Hele, fordi man ligesom mener, at den ikke skal have den høie Karakter og ikke den hellige og dybe Betydning, som den kirkelige Vielse har. Men ligger der da ikke, kan jeg sige, deri indirekte, at den borgerlige Vielse maa fremtræde for dem, som man henviser til at faae den, som Noget, der er forbeholdt mindre gode Medlemmer af Folketirken? Disse Mennesker skulle jo fremdeles